

Verkorte instructie voor afname en scoring FOCUS en FOCUS-34

I. Singer en I. Klatte

Wat is FOCUS?

FOCUS is een vragenlijst voor het meten van verandering in communicatieve participatie van kinderen van 1;6 tot 5;11 jaar die logopedie krijgen. FOCUS is in twee versies beschikbaar, een originele versie en een verkorte versie. Beide versies zijn beschikbaar in een variant voor ouders en voor de clinicus. Het doel en de wijze van afname van beide vragenlijsten is gelijk. FOCUS en FOCUS-34 kunnen worden gebruikt bij alle soorten en ernstgradaties van communicatiestoornissen. Sinds oktober 2016 zijn FOCUS¹ en FOCUS-34² beschikbaar in het Nederlands.

Wie vult de vragenlijst (FOCUS of FOCUS-34) in?

De vragenlijst wordt bij voorkeur ingevuld door de ouders, omdat die in de gelegenheid zijn om de communicatie van het kind in allerlei verschillende situaties te observeren. De vragenlijst is het meest betrouwbaar en valide als deze wordt ingevuld door iemand die het kind goed kent. De logopedist dient de items van de vragenlijst met de ouders door te nemen voordat deze wordt ingevuld, zodat zeker is dat ouders de items goed begrijpen. Eventueel kan hierbij de hulp van een (informele) tolk worden ingeschakeld. Ook is een 'ouderinstructie' met toelichting op de vragenlijst beschikbaar. Na het invullen is het wenselijk om de gegeven antwoorden met de ouders te bespreken.

Als de ouders de vragenlijst niet in kunnen vullen, kan de logopedist dit doen. Hiervoor gebruikt zij de versie voor de clinicus. Als na een behandelperiode de vragenlijst opnieuw wordt ingevuld moet dit opnieuw door een logopedist gebeuren. Als de logopedist onvoldoende informatie heeft om bepaalde items te beantwoorden, dient zij navraag te doen bij de ouders.

Welke versie van FOCUS moet ik kiezen?

Van FOCUS bestaan twee versies: FOCUS en FOCUS-34. FOCUS is de originele vragenlijst en bestaat uit 50 items. De afnametijd is ongeveer 10 minuten. FOCUS-34 is de (later ontwikkelde) verkorte versie, bestaande uit 34 items. De afnametijd is minder dan 10 minuten. Onderzoek naar de validiteit, betrouwbaarheid en responsiviteit is gedaan met de originele vragenlijst FOCUS. Uit statistische analyses blijkt dat FOCUS-34 dezelfde meeteigenschappen heeft en dus even goed verandering in communicatieve participatie meet. Omdat FOCUS-34 geen negatief geformuleerde vragen heeft is deze eenvoudiger te scoren en te interpreteren. Omdat FOCUS meer vragen bevat, kan afname van de langere vragenlijst meer gedetailleerde informatie opleveren over de ontwikkeling van het kind. Van beide instrumenten bestaat een variant voor ouders en een voor logopedisten. Omdat afname van FOCUS-34 minder belastend is voor ouders en net zo goed in staat is om vooruitgang in communicatieve participatie te meten, heeft het gebruik van deze versie in de meeste gevallen de voorkeur.

FOCUS is vertaald in bijna 20 talen. Er bestaat ook een Engelstalige audioversie voor ouders met beperkte leesvaardigheid in het Engels. FOCUS-34 is nog niet in alle twintig talen beschikbaar.

Waar kan ik FOCUS en FOCUS-34 vinden?

Alle vertalingen en bijbehorende ouderinstructies zijn te downloaden uit de website CanChild, te bereiken via <https://www.canchild.ca>. Het downloaden van FOCUS kost éénmalig 99 Canadese dollar per vragenlijst. Wanneer u de FOCUS(-34) aanschaf, ontvangt u de Engelstalige FOCUS manual³. Hierin staat uitgebreide informatie over ontwikkeling, scoring, interpretatie en de meeteigenschappen. Daarnaast zijn presentaties, links naar gepubliceerde studies, een Excel scoring programme, FAQ's en vertalingen in bijna 20 andere talen op de website beschikbaar.

Let op: het distribueren van FOCUS, FOCUS-34 en bijbehorende producten naar andere professionals via bijvoorbeeld facebook of linked-in is in strijd met de copyright licence die je gevraagd wordt te ondertekenen bij het downloaden. Ook is het niet toegestaan om de vragenlijsten aan te passen of alleen delen te gebruiken.

Hoe te downloaden?

Downloaden gaat in een paar eenvoudige stappen:

1. Ga naar <https://www.canchild.ca/> en klik op 'Shop CanChild'.
2. Scroll naar beneden en vul bij zoekterm 'FOCUS' in.
3. Afhankelijk van welk product u wilt kopen, klikt u op 'FOCUS-34' of 'FOCUS'.
4. Selecteer in welke taal u de vragenlijst wilt aanschaffen.
5. Klik op 'add to Cart' en ga naar 'Your Cart'.
6. Vul de gevraagde gegevens in en betaal.
7. U ontvangt de FOCUS of FOCUS-34 vragenlijst en handleiding in uw mailbox.

Hoe wordt FOCUS-34 gescoord?

Deel 1 heeft 23 items met de volgende scoremogelijkheden. Aan ieder antwoord wordt een aantal punten toegekend.

Helemaal niet zoals mijn kind: 1 punt

Een beetje zoals mijn kind: 2 punten

Enigszins zoals mijn kind: 3 punten

Redelijk zoals mijn kind: 4 punten

Behoorlijk zoals mijn kind : 5 punten

Bijna helemaal zoals mijn kind: 6 punten

Helemaal zoals mijn kind: 7 punten

Deel 2 heeft 11 items met de volgende scoremogelijkheden. Ook hier worden punten toegekend per antwoord.

Kan mijn kind helemaal niet: 1 punt

Kan mijn kind met zeer veel hulp: 2 punten

Kan mijn kind met veel hulp: 3 punten

Kan mijn kind met een beetje hulp: 4 punten

Kan mijn kind soms zonder hulp: 5 punten

Kan mijn kind vaak zonder hulp: 6 punten

Kan mijn kind altijd zonder hulp: 7 punten

Verandering in communicatieve participatie wordt berekend met behulp van de FOCUS-34 Totaal Score. U berekent eerst het totaal van iedere kolom per bladzijde. Vervolgens telt u de kolomtotalen van deel 1 en deel 2 bij elkaar op. Dit is de FOCUS-34 Totaal Score.

De FOCUS-34 kan handmatig worden ingevuld op een geprinte versie, in een invulbare PDF of met een Excel Score formulier. Als de invulbare PDF wordt gebruikt, wordt de score automatisch berekend. Uitleg van het gebruik van het Excel score formulier vindt u in het Engelstalige FOCUS manual³ (p. 21-22).

De werkwijze bij het scoren van FOCUS wordt toegelicht in het Engelstalige FOCUS manual³ op 12-13. Uitleg over het gebruik van het FOCUS Excel Scoreformulier vindt u op p. 14-15 van het FOCUS manual³.

Hoe vaak kan de vragenlijst (FOCUS of FOCUS-34) worden afgenomen?

De vragenlijst kan worden ingevuld op het moment van intake, bij de start en het einde van een behandelperiode en tijdens vaste hertestmomenten. De veranderscore geeft de meeste informatie als deze gelijk loopt met een behandelperiode waarin is gewerkt aan de communicatieve participatie. De aanbevolen maximum periode tussen twee afnames is 6 maanden. Uit onderzoek blijkt dat FOCUS verandering in communicatieve participatie kan meten na minimaal 9 uur therapie, gegeven met een frequentie van 1 x per week.

Hoe wordt een verandering op FOCUS-34 geïnterpreteerd?

Bij het interpreteren van het verschil in FOCUS-34 Totaal Score tussen twee afnames gelden de volgende richtlijnen:

≤ 6 punten verschil: waarschijnlijk geen klinisch betekenisvolle verandering

7 - 10 punten verschil: mogelijk een klinisch betekenisvolle verandering

≥ 11 punten verschil: een klinisch betekenisvolle verandering

Een minimaal klinisch betekenisvolle verandering wordt gedefinieerd als het minimale verschil in het functioneren van het kind dat belangrijk wordt gevonden door zowel de logopedist als de ouders. Uit onderzoek blijkt dat dit meestal het geval is bij een verschil van 11 punten of meer. Hoewel bovenstaande richtlijnen behulpzaam kunnen zijn bij klinische besluitvorming, moeten logopedisten hun klinische beslissingen altijd baseren op een combinatie van factoren, waaronder klinische observaties en andere testscores.

FOCUS kent andere richtlijnen. Informatie over de interpretatie van veranderscores op FOCUS is te vinden in het Engelstalige FOCUS manual³ op p. 15. Informatie over het berekenen van een verschillscore tussen FOCUS en FOCUS-34 is te vinden op p. 22.

Psychometrische eigenschappen

Informatie over de psychometrische eigenschappen van FOCUS is te vinden in het Engelstalige FOCUS Manual³ op p. 15-18. Een aantal wetenschappelijke studies naar de psychometrische eigenschappen van FOCUS is full-text beschikbaar op www.focusoutcomemeasurement.ca en op www.canchild.ca/en/resources/304-focus.

Informatie over de psychometrische eigenschappen van FOCUS-34 is te vinden in het Engelstalige FOCUS Manual³ op p. 22-23.

Vragen

Raadpleeg bij vragen over de ontwikkeling, afname, scoring en interpretatie van FOCUS(-34) het Engelstalige FOCUS Manual³. Uw vraag wordt mogelijk beantwoord in het hoofdstuk Frequently Asked Questions op p. 24-30.

Referenties

¹ Thomas-Stonell, N., Oddson, B., Robertson, B., Walker, J. & Rosenbaum, P. (2012). The FOCUS®: Focus on the Outcomes of Communication Under Six. Vertaald met goedkeuring door *Singer, I., Zuiker, R., Klatte, I., Gerrits, E.* (2016). Holland Bloorview Kids Rehabilitation Hospital, Toronto, ON. <http://www.focusoutcomemeasurement.ca>

² Thomas-Stonell, N., Oddson, B., Robertson, B., Walker, J. & Rosenbaum, P. (2012). The FOCUS®-34: Focus on the Outcomes of Communication Under Six. Vertaald met goedkeuring door *Singer, I., Zuiker, R., Klatte, I., Gerrits, E.* (2016). Holland Bloorview Kids Rehabilitation Hospital, Toronto, ON. <http://www.focusoutcomemeasurement.ca>

³ Thomas-Stonell, N., Robertson, B., Walker, J., Oddson, B., Washington, K. & Rosenbaum, P. (2012) FOCUS®: Focus on the Outcomes of Communication Under Six. Holland Bloorview Kids Rehabilitation Hospital, Toronto: ON, Canada. ISBN #978-0-9917332-0-0